Kasvu ja vaikuttaminen -osasto 13.11.2018

Eduskunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Lausunto kansalaisaloitteesta koskien perintö- ja lahjaverosta luopumista

SAK pitää perintö- ja lahjaveroa tarpeellisina ja perusteltuina osina verojärjestelmää, eikä näitä verolajeja ole syytä lakkauttaa.

Talouden kannalta vähiten haitallisia veroja

Perintöveroa pidetään talouden toiminnan kannalta vähemmän haitallisena kuin muita veroja. Tästä on laaja konsensus taloustietelijöiden keskuudessa.

Esimerkiksi taloustutkijoiden mielipiteitä kartoittavassa Etlan ekonomistikoneessa vastauksen varmuudella perusteella painotetuissa vastauksissa 75 % vastaajista piti perintöveroa muita veroja vähemmän haitallisena talouskasvun kannalta.

Verotuksen uudistustarpeita pohtinut arvostettu Mirrlees Review päätyi suosittamaan perintöveron säilyttämistä ja sen veropohjan vahvistamista. Myös kotimainen Hetemäen johtama verotuksen kehittämistyöryhmä päätyi samaan esitykseen.

Perintö- ja lahjavero hillitsevät varallisuuseroja

Suomessa ei nykyisellään ole yleistä varallisuusveroa, vaan käytännössä ainoastaan osa kiinteistöistä on varallisuusveron piirissä. Perintö- ja lahjaverot ovat siis nykyisellään ainoat verot, jotka hillitsevät ylisukupolvista omaisuuksien kasautumista ja varallisuuserojen kasvua. Tästäkin näkökulmasta perintö- ja lahjaveron säilyttäminen on tarpeen.

Paine vähentää eriarvoisuutta ja varallisuuserojen kasvua ei poistuisi, vaikka perintövero poistettaisiin. Ilman perintöveroa tähän samaan tavoitteeseen pyrittäisiin korottamalla pääomatulon verotusta ja ylimpiä marginaaliveroja. Perintövero on varallisuuserojen pienentämiseen tehokkaampi ja talouden kannalta vähemmän haitallinen keino, joten se ilman muuta kannattaa säilyttää verotuksen työkalupakissa.

Kestävyysvajeen oloissa puhe verojen poistamisesta on vastuutonta

Hyvästä talous- ja työllisyyskasvusta huolimatta julkisen talouden ikääntymisestä johtuva kestävyysvaje on merkittävä. Se on tuoreimman VM:n arvion mukaan noin seitsemän miljardia euroa. Aiempia ennusteita heikompi syntyvyyskehitys voi kuitenkin heijastua tällä viikolla julkaistavaan uuteen väestöennusteeseen ja sitä kautta kestävyysvajeeseen. Todellinen vaje voi olla suurempi.

Tällaisissa olosuhteissa talouspolitiikan keskeisenä tavoitteena pitäisi olla julkisen talouden vahvistaminen. Työllisyyden kasvu, menokuri ja veronkorotukset ovat ilmeisimmät ratkaisukeinot.

Itse olen skeptinen sen suhteen, että kestävyysvaje olisi mahdollista saada kurottua umpeen pelkällä työllisyyden kasvulla. Nykyisten arvioiden mukaan se edellyttäisi 80 prosentin työllisyysastetta. Tämäkään taso ei riitä, jos veroja kevennetään tai tehdään uusia menopäätöksiä.

Meillä on laaja poliittinen konsensus useiden uusien menojen tarpeellisuudesta. Esimerkiksi hävittäjähankinnat, tiemäärärahojen tasokorotus, kehitysyhteistyön 0,7 % bruttokansantulo-osuuden saavuttaminen, TKI-tukien korotus, maksuton varhaiskasvatus ja moni muu sinänsä tarpeellinen ja laajasti toivottu lisämeno entisestään heikentäisi julkista taloutta.

Viimeiset kaksi vaalikautta ovat mielestäni osoittaneet, että poliittinen prosessi ei käytännössä tuota sellaisia menoleikkauksia jotka nauttisivat laajaa kannatusta. Hallitukset ovat päätyneet leikkaamaan sellaisistakin kohteista, joita kaikki puolueet pitävät tärkeinä, kuten esimerkiksi koulutuksesta. Tämän kokemuksen valossa on ilmeistä, että helppoja ja laajasti hyväksyttyjä säästöjä ei löydy.

Tämän takia veropolitiikka on oltava osa ratkaisua kestävyysvajeeseen. Uusien veronkevennysten tai verolajien poiston sijaan on haettava keinoja, joilla lisätään verotuottoja. Sikäli kun veronkevennyksiä tehdään, on ne kohdennettava tiukasti työnverotukseen jotta saadaan maksimaalinen hyöty työllisyyden kautta.

Lakkauttamisen sijaan perintöveron veropohjaa on tiivistettävä

Lakkauttamisen sijaan perintöveroa on kehitettävä ja sen veropohjaa on tiivistettävä. Yritysten sukupolvenvaihdoksiin liittyy perintö- ja lahjaverotuksessa huomattavan suuri verohuojennus, jolla ei ole tutkimusten mukaan positiivisia työllisyysvaikutuksia. Tämän verotuen pienentäminen lisäisi veronmaksajien yhdenvertaisuutta ja vahvistaisi julkista taloutta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Ilkka Kaukoranta
pääekonomisti